

V Praze 29. prosince 2008

Posudek na bakalářskou práci:

Marie Hůlková: Rozbor náboženských poměrů opočenského panství na základě soupisu poddaných podle víry z roku 1651

Autorka si zvolila jasné, přesně ohraničené a reálně zvládnutelné téma – konfesní příslušnost obyvatel jednoho konkrétního panství v jedné konkrétní době. Za jádro její práce lze pokládat kvantitativní výzkum, totiž převedení onoho konkrétního dokumentu, tedy soupisu poddaných, do tabulek, v kapitole 4.1. Tuto práci autorka vykonala, pokud lze soudit, pečlivě. Tento výkon je také hlavním důvodem k přijetí bakalářské práce.

Bohužel, bakalářská práce vykazuje závažné slabiny, jakmile se autorka pokusí vřazovat zjištěná data do širšího kontextu – jakmile začne data interpretovat. Konkrétně se to projevuje na řadě míst:

Nekatolictví bylo ve východních Čechách „silně zakořeněno“ (6), čímž se zdůvodňuje neúspěch protireformace zde. Jak se potom autorka vyrovná s barokním katolicismem jižních Čech?

Poddaní se museli účastnit „všech katolických obřadů“ (7). Rád bych věděl, co má autorka přesně na mysli pod termínem „všechny katolické obřady“. Snad chtěla říci „všech zasvěcených svátků“, ale to jest zásadní rozdíl.

Údaje o mučených za rebelie autorka uvádí s odkazem na Pekaře – ale v poznámce se objevují Fialovy Hrozné doby protireformace! (7). Citovat Pekaře skrze Fialu nejeví se věru příznakem profesionálního přístupu historika.

Věta „Husitství vystoupilo proti kultu světců a relikvií, které v sobě nesly prvky laické víry.“ (8) nedává mi smyslu vůbec.

Formulace „sektářství, tedy převážně nekatolické náboženství“ (9) je hrubě nepřesný.

Že Špork se vyjadřoval „proti katolické církvi“ (21), je prostě nehoráznost.

A podobně.

Nejde však jen o tyto jednotlivé podivné či nepřesné formulace. V nich se projevuje, že autorka pojímá problém konfesní příslušnosti mechanicky, podle běžně panujících, nechci-li říci jiráskovsko-nejedlovských klišé. V seznamu použité literatury přitom uvádí relevantní novodobé práce, které ukazují, jak je problematika ve skutečnosti složitá – práce Zdeňka Nešpora a Jana Horského, jakož i sborník Čestí nekatolíci v 18. století. Autorka se však z nich ničím nepoučila. Poznává se to ostatně i podle pramenů, které nejčastěji cituje: Jsou to spíše lokální publikace, jejichž názvy nesvědčí příliš o jejich vědeckém charakteru: Čítanka kraje Opočenského, a dokonce průvodcovský sylabus po opočenském zámku! Velké pasáže jsou pak z těchto pramenů zjevně opsány, aniž autorka rozlišuje, hodnotí, komparuje atd. Součástí její práce se tak staly dějiny Opočenska až do příjezdu Rudé armády! (16)

Pak ovšem není divu, že autorka nedokázala vyvodit z dat prakticky žádné závěry, kromě konstatování, že na Opočensku bylo prostě mnoho nekatolíků...

In margine konstatují ještě řadu překlepů („helvéské“, 9) a chybné uvedení názvu Koniášova Klíče (14).

Ze všech těchto důvodů navrhuji hodnocení „dobře“ (3)

Doc. Mgr. Martin Putna, Dr.